

Gurvik

Social, Political, and Research monthly
publication

یکشنبه، د ۱۳۹۷ ل کال د مرغومي ۱۶مه | د ۲۰۱۹ ز کال د جنوري ۶مه، دویم کال، نهمه گڼه

Ketabton.com

کې ژوند دی

پي ټي ايم؛ پښتونخوا کې منځلاری سیاست

نذیراحمد "سهار" کابل مېشتی مسید

په پښتونخوا کې د پښتنو نوي غورځنگ، چې په پښتون پسرلي هم مشهور دی، هلته د پښتون قومي سیاست د راتلونکي په اړه نوې هیلې ټوکولې دي.

منظور پښتین له وزیرستان نه تر پېښور، کوټې او له کوټې تر کابل، د پښتون ویبناټه (Pashtun Awakening) د سمبول حیثیت خپل کړی او دې کار پر یوه قومي محور د پښتنو، په ځانگړي ډول له ډیورنډ کرښې پورې غاړې پښتنو د راغونډولو فرصت هم رامنځته کړی.

د پښتون ژغورنې غورځنگ ظاهرا د ملتپالنې او مذهب ترکیب دی، چې له سیاسي راه قبايلي، ټکړونه لور غږ سیاست، څو قوم، اجنډا پرمخ وړی.

ست پاخه روایتونه ژوندي دي.

خان، رحمزادخان او په سلگونو خدایي خدمتگارانو

ه پاته دي... ۲ مخ

پښتون ژغورنې غورځنگ د ایین په لومه کې

زه
ن

په بني گل کې ژوند...

هغه سپين ږيری عبدالصمد چې ورته ويل يې» فضل غفوره! تسليم شه، په يوه گهڼټه کې دننه تسليم شه، په دې کې د خير دى» دا د خدايي خدمتگارانو پر پله د روان سري ږغ وو، دا د عوامي نېشنل گوند د بنو ضلعي صدر ږغ وو.

د بني گل د ځوانانوقامي جذبې چې د بني گل ماڅيگرۍ د ژبړکيتوب د علامتي هارونو په شان جوتي شوې، پاکستاني رياست وارخطا شو.

« لمبر ون « د بني گل د ژنيو له قامي ولولي په ډار شو.

« لمبر ون « ته بني گل نمبر ون چيلنج ورکړ.

بني گل په قامي ننگ کې نمبر ون وخوت.

د نمبر ون بني گل په شا نمبر ون وزيرستان ولاړ وو او ورته ويل يې:

پښتون ژغورنې غورځنگ د آيين په ...

د پښتون ژغورنې د غورځنگ پيل ته همداسې تمې موجودې وي، چې دا به د پنجاب د بربريت خلاف د پښتون ولس غږ پورته کوي، خو په هره غونډه کې پښتانه مبارزين د پاکستان د آيين مطابق د حق غوښتنې چيغه پورته کوي، کوم آيين هغه چې له انگرېز څخه پنجاب ته په ميراث پاتې دى، هغه چې د فارورد پاليسي (Forward Policy) په حيله د افغان –پښتون وجود او نقشه تر خپلې خيټې لاندې راولي، په کوم آيين کې چې پښتون ته د پاکستان د دويم نسل په سترگه کتلى کيږي، چېرته چې راو انور ته د قهرمان لقب ورکولى کيږي او طاهر داور په ډبره ظالمانه توگه وژلى کيږي.

د ولسي مبارزې اساس او بنياد د ولس په ملاتړ، د ولس د حق غوښتنې په ځواکمنې مبارزې او په لويه کې د ولسونو د خوځښت په اډانه را څرخي، نه د قانون په ملاتړ، نه د قانون په پلى کيدو. قانون د زورورو، د پنجاب د پاره د غني جال حيثيت لري، چې هر وخت يې څيرلى، بدلولى شي، تاسو د پاکستان په تاريخ کې وگورئ چې کله هم د پنجاب گټې په تاوان کې لوېدلې، د قانون خلاف په کې مارشلا راغلي، د قانون خلاف په لومړۍ وزير، حکومت چپه شوى، د قانون خلاف په کې خلک په دار شوي، د قانون خلاف په کې پښتانه په نښه شوي، وژلى شوي، ترورل

شوي، ويړول شوي او خپل شوي دي.

له دې امله، ملگرو ته په کار دي چې د پاکستان د آيين پر ځاى د ملگرو ملتونو د انساني حقونو د منشور له مخې د پښتون انسان د ژوند د خونديتوب مبارزه وکړي، مبارزه په ويره، ډار او پټه نه ترسره کيږي، په دې پړاو کې به ځوانان سرونه شيندي، ميندې به بورې کيږي، پيغلې به د ملالۍ ټيپې په خوله راوړي، خو دا مزل به تر منزله رسي، د پنجاب بربريت او وحشت به ماتيږي، د پښتون په کور به د ازادۍ لمر را څيزي. له دې امله، د پښتون ژغورنې غورځنگ ملگرو ته په کار دې چې ورو، ورو د بغاوت، د انساني حقونو د ترلاسه کولو، د د بشري ژوند خپلولو په پار ځينو داسې مبارزو ته مخه کړي چې د پنجاب د فارورډ پاليسي پرې وننگوي، د پنجاب د پوځ جرړې پرې د پښتونو له سيمې وباسي، د پښتون انسان وجود او ژوند پرې وژغوري.

په دې وروستيو کې د بشرى گوهر او افراسياب خټک د عوامي نشنل گوند څخه د وتلو دسيسه د همدې ناقانونيت (د پښتون وژني او ځوروني) ادامه ده چې په ډبره سپين سترگۍ عملي شوه، خو اوس د پښتون ژغورنې غورځنگ ملگرو ته په کار دي چې په دې دواړو مشرانو ننگ وکړي، د افراسياب خټک صيب د لسگونو کلونو سياسي تجربې

نر پښتون باتور پښتون

منظورپښتون، منظورپښتون

نر وزير زخمي وزير

علي وزير علي وزير

او بله خبره دا ده چې رياست ته اوس بيخي پټه لگيدلي ده چې پښتون قام اوس د خپل سرنوشت ټاکلو دپاره راپاڅيدلى دى او اوس پدې پوهيدلى دى چې» حق غوښتل کيږي نه بلکې اخيستل کيږي.»

پر خپلو متو دااعتبار وخت دى.

دپاڅون فصل تيار دى.

د نوي وخت له غوښتنو سره سم او خپلو وړتياوو او صلاحيتونو سره سم د بنو پر قرارداد هم خبره کيدای شي، له رياست سره دپښتنو د تعلق وضاحت هم غوښتل کيدلى شي او دمحکوم پښتون وطن کبس د افغانستان د اوږدې غميزې په تناظر کې داسې هم کتل کيدلى شي چې يو شريک نجات ته د لارې په هوارولو کې راسره مرسته وکړي. دا په دې هم چې په محکوم پښتون وطن کې روان جنگ د پاکستان د افغان پاليسۍ يوه برخه ده. قبايلي سيمې له پښتونخوا سره دانضمام د اعلان باوجود اوس هم د يو ډبل بفر زون او ايډيشنل بفر زون په توگه استعماليږي. ايف سي آر لره يې تش نوم بدل کړيدى. دانضمام پروسه بايد جمهوري او معنى خېزه وگرځول شي گڼې رياست به تاوان وکړي ځکه چې قبايلي سيمې اوس په سياسي او نظرياتي لحاظ له پښتونخوا سره ضم شويدي.

بې ټي اېم منخته راغلى دى. په بنو کې پنځوس زره پښتنو پخپل منځ کې هر ډول جغرافيوې او قبيلوي کرښې وړانې کړې وې او ديو متحد قام په توگه د خپل قامي تشخص او پايښت د خونديتوب دپاره راوتلي وو.

څخه په گټه اخيستنې د پښتون ژغورنې غورځنگ مشرتوب ته مخه کړي، دا غورځنگ په سياسي ولسي مبارزه بدل کړي، ددې غورځنگ د بغاوت داسې بريدونه وټاکي چې د پنجاب د هر ظلم حساب کتاب وکړي، د نړيوال ملاتړ د ترلاسه کولو د پاره په نړيواله کچه (د ملگرو ملتونو، د امنيت شورا، د اروپايي اتحاديې، د اسلامي کانفرانس ...) په کچه د خپل شناخت تاييا ونيسي. موږ يې نه يواځې ملاتړ ته په ډگر ولاړ يو، بلکې غواړو د پښتون ژغورنې غورځنگ د لوى افغانستان د ارمان د پوره کولو وسيله وگرځي، د همدې غږ او چيغې له لارې پښتانه يو موټى کړي، د پنجاب د قبضې څخه پښتون خلاص کړي، او په نړۍ کې د نورو انسانانو په څير پښتون انسان هم د سيالى ژوند وکړي. هيله ده چې د پښتون ژغورنې غورځنگ ملگري د پورته ذکر شويو اندېښنو په اړه ژور فکر وکړي، که اړتيا ليدلى کېدله موږ به ورسره د سياسي مانفيست په رامنځته کولو، د سياسي مبارزې د ليد لوري په ټاکلو او د ولسي مبارزې د پياوړتيا او پراخي په برخه کې د هر ډول مرستې ټټېر ووهو.

د گران، ازاد لوى افغانستان په هيله!

پي ټي ايم؛ پښتونخوا کې منځلارۍ...

محمودخان اڅکزي په مشرۍ د ملي عوامي گوند او د جماعت علماء اسلام مخکښ غړي مولانا محمد خان شيراني ملاتړ هم دغه تاريخي پيوند لري.

اې اين پي د تېر په څېر په پارلماني سياست ټينگار لري او د خپل گوند د يو شمېر مشرانو غړيتوب يې ظاهرا د پي ټي ايم د ملاتړ له امله ځنډولى، خو د پي ټي ايم منځلارۍ او غير سياسي تگلارې په پښتونخوا کې د ملتپالو ترمنځ د ټکر مخه ډب کړې ده. د تېرو وزيرستان محوره غورځنگونو برعکس، چې اتکا يې په وسله وال مقاومت وه، پي ټي اېم ځان پښتون شموله کړى او مبارزه يې هم په عدم تشدد ولاړه ده؛ همهمغه شعار، چې د اې اين پي اساس جوړوي. دې چارې د ملتپالو ترمنځ د شعار، دريځ، نظر او ليدلوريو وحدت او مشترکات رامنځته کړي او دا د پښتونخوا په قومي سياست کې يو نوى او مثبت تغيير دى.

پي ټي ايم په خپل تهاجمي قومي، خو په عدم تشدد ولاړ دريځ حجره او جومات په واقعي شکل سره يو کړي او د اې اين پي برعکس، له مذهبي گوندونو او د ټي ټي پي په څېر جنگياليو ډلو سره يې له تقابل نه هم ځان ژغورلى دى.

له تاريخي تجربو نه زيږيدلى دغسې قومي تحريک ددې جوگه دى، چې په پښتونخوا کې د يوه نوي سياست او تغيير تهداب شي.

په ۲۰۰۸ کال کې، چې په پېښور او پښتونخوا کې عوامي نېشنل گوند واک ته ورسېد، په وزيرستان او قبایلو کې يو ستر (کورنى او بهرنى) جنگيالى قوت د جگړې په جبهه کې و. ايالتي واک په يوه خورا بحراني حالت کې عوامي نشنل گوند ته ولېږديد. دوى د خپل حاکميت د غځولو او خونديتابه لپاره اړ وو، چې پښتونخوا او له دې لارې نورو ايالتونو ته د ناکرار يو مخه ونيسي، خو په دې برخه کې د ايالتي حکومت او حتا پوځي او استخباراتي ادارو هر اقدام په سوات، وزيرستان او نورو قبايلي سيمو کې د ميشت جنگيالي قوت له متقابل غبرگون سره مخ کېده او ددغو غبرگونونو قرباني عوامي نېشنل گوند او ددغه گوند کارکوونکو ورکوله. البته د دې دوو دورو ترمنځ يو توپير دادى، چې هغه وخت ازادي غوښتونکي غورځنگونه د انگرېزانو تر اغېز لاندې نه وو، خو له ۲۰۰۱ کال نه تر ۲۰۱۳ کال پورې وضعيت، چې د وزيرستان او پېښور دوو پښتني محورونو ترمنځ يې فاصله او ټکر رامنځته کړى و، په مستقيم او غير مستقيم ډول د مرکزي حکومت تر اغيز او کنټرول لاندې و.

وزيرستان او پېښور په مهمو تاريخي پړاوونو کې د کوزو پښتنو د را غونډېدو، تصميم نيونې او مشرتابه د زيږون مراکز پاتې شوي. پېښور ډېرى د ښاري پښتنو مرکز پاتې شوى او وزيرستان د قبايلي سيمو او حتا ژوب او ورڅېرمه پښتنو سيمو. له پي ټي ايم نه د

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**